

A VII. csendőrkerület

Balassagyarmat. A városban összpontosított 5820 zsidó közül kb. 2000 fő tartozott a helyi zsidó közösséghez.³⁵ A gyarmati zsidók számára létesített gettó a Kossuth Lajos, Thököly, Hunyadi utcákban és környékükön volt. A szomszédos településekről begyűjtött zsidókat az Óváros tér épületeiben helyezték el. Köztük voltak a Nógrád megye városaiból és falvaiból származó zsidók, ideértve a következő településeket: Alsópetény, Becske, Bercel, Dejtár, Diósjenő, Drégelypalánk, Endrefalva, Érsekvadkert, Felsőpetény, Hugyag, Ipolyság³⁶, Ipolyszög, Ipolytarnóc, Ludányhalászi, Mohora, Nagylóc, Nagyoroszi, Nógrád, Nógrádbercel, Nógrádmarcal, Nógrádmogyorós, Nógrádszakál, Órhalom, Ósagárd, Rét-ság, Rimóc, Szécsény, Szendehely, Szügy és Varsány.³⁷

A Zsidó Tanács a következő személyekből állt: Lázár Mihály elnök, Sándor Dezső, Sándor Pál, Hajdu Ferenc, Léván Imre és Weltner János. Közvetlenül deportálásuk előtt a zsidókat áthelyezték az illépszutjai dohányszárító csűrökbe, kb. 5 km-re a várostól. A helyi rendőrparancsnok, Oriás Oszkár egyike volt azoknak, akik kegyetlen magatartásukkal tüntek ki. Háborús bűnősként elítélték, de közvetlenül előtte megszökött. Aktív szerepet vállalt a zsidóellenes hajszában Baross József főispán, valamint bizonyos Bretán százados is.

A zsidókat két transzporttal szállították el, melyek június 12-én, illetve 14-én hagyták el a várost.³⁸

*Eger.*³⁹ Ez a város volt a Heves vármegyében élő zsidók fő gettóközpontja. A megye zsidóellenes műveleteit Horváth Árpád főispán közreműködésével hajtották végre. Magában Eger városában Pál Endre polgármester volt az akció fő felelőse. A gettósítási rendeletet 9345/a.1944. sz. alatt május 4-én, az alispán aláírásával bocsátották ki. E szerint a Gyöngyösi járásból 174, a Hevesi járásból 625, a Pétervársári járásból pedig 185, vagyis összesen 984 zsidót a bagólyuki gettóba kellett szállítani. Ez a gettó 27 épületből állt, amelyek az Egercsehi Kőszénbánya és Portlandcementbánya Egercsehi és Szücs között, Egertől északnyugatra létesített, de később bezárt bányatelepének munkásszállásai voltak.⁴⁰ A rendelet azt is kimondta, hogy Eger 1620, Gyöngyös 1824, Hatvan 1121 és Tiszafüred 701 zsidóját (ez volt Heves vármegye négy legnagyobb zsidó közössége) a felsorolt városok elkülönített körzeteiben helyezték el. Azt is előírta a rendelet, hogy a zsidóknak meg kellett fizetniük minden, a gettósítás során felmerülő költséget. Május 10-én fejeződött be a gettósítás. Mivel a bagólyuki gettó az Egri járáshoz tartozott, az alispán gettósítási rendeletét itt a járási főszolgabíróra bízták.

A főszolgabíró május 6-i, 3333/1944. sz. rendelete megjelölte a kü-